

CONCEPT

Beleidskader biobased Leudal: 'van biobased economy naar een biobased society'

Inleiding

Wat is een biobased economy?

Biobased Economy (BBE) is de overgang van een economie die draait op fossiele grondstoffen naar een economie die draait op biomassa als grondstof: van 'fossil based' naar 'bio based'. In een biobased economy gaat het dus over het gebruik van biomassa voor niet-voedsel toepassingen. Deze toepassingen zijn bijvoorbeeld inhoudsstoffen, chemicaliën, materialen, transportbrandstoffen, elektriciteit en warmte.

In heel Nederland zijn er biobased initiatieven (zie verder onder 4. In Limburg in Zuid-Limburg: Chemelot Campus en in Noord-Limburg: Greenport Venlo. Onder leiding van de provincie zijn de handen ineengeslagen onder de noemer Source B. (zie verder onder 5). In het hele land zijn er dergelijke regionale ontwikkelingen. Er is sprake van een maatschappelijke omwenteling waarbij economie gebaseerd wordt op de maatstaven van duurzaamheid. Keyport 2020 wil dat Midden-Limburg de ontbrekende schakel invult. Vanwege de ligging van de gemeente Leudal en de aanwezigheid van bedrijventerrein Zevenellen zou Leudal deze schakel kunnen zijn.

De BBE concentreert zich sterk op de profit kant: hoe kunnen we nieuwe economische kansen verzilveren met biomassa als uitgangspunt. Wanneer je de BBE ontwikkelingen tegen het licht houdt van de triple-P benadering voor duurzaamheid dan ontbreken de planet en de people daarin. Om er van meet af aan een duurzame en breed gedragen ontwikkeling van de te maken is het belangrijk om ook de 2 andere P's erbij te betrekken. BBE wordt dan een biobased society. Bijvoorbeeld door goed te kijken naar de hele keten en daadwerkelijke kringloopsluiting en het voorkomen van negatieve afwentelingseffecten.

De BBE zal verschillende industriesectoren met elkaar verbinden zoals chemie, agro, papier en energie doordat er gemeenschappelijke ketens zullen ontstaan die dwars door deze sectoren heen zullen gaan. Het ontwikkelen van een BBE vergt ook dat ondernemers, bestuurders en wetenschappers intensief samenwerken en hierover op tijd de dialoog opzoeken met de burger. Kortom een biobased economy vergt een biobased society.

Waarom biobased Leudal

Zoals eerder beschreven is er sprake van een maatschappelijke omwenteling die zich op boven-lokaal niveau afspeelt. Leudal kan zich afzijdig houden van deze omwenteling maar krijgt er toch vroeg of laat mee te maken. De agrarische sector is goed vertegenwoordigd en is uiteraard de belangrijkste leverancier van biomassa als grondstof voor de BBE. Na de sluiting van Nuon is het bedrijventerrein niet of nauwelijks meer in gebruik terwijl de ligging en de aanwezige haven het terrein bij uitstek geschikt maakt voor biobased bedrijven. Leudal kan daarom niet aan de zijlijn blijven staan.

Voordelen biobased Leudal

- Goed voor economie en instandhouding agrarische sector
- Innovaties door samenwerking agro, chemie, energie enz.
- Werkgelegenheid voor diverse groepen
- Duurzame ontwikkeling bedrijventerrein Zevenellen
- Voorbereiding op de toekomst naar een 'groene economie'
- Eigen energieproductie

Nadelen biobased Leudal (Zevenellen)

- Mogelijke overlast voor omgeving (geur, geluid enz.)
- Toename transportbewegingen over de weg
- Verkeersveiligheid
- Draagvlak omgeving ontbreekt

Beleidskaders voor biobased society Leudal/Zevenellen

- Gebruik van natuurlijke materialen/landbouwprodukten
- Zo min mogelijk hinder voor de omgeving
- Gebruik maken van de haven voor transport bulkprodukten
- Verbeteren ontsluiting via de weg middels aansluiting op de N280
- Samenwerking tussen agro, chemie en onderwijsinstellingen
- Werkgelegenheid voor diverse groepen, met name jongeren en hoger opgeleiden
- Zoeken naar draagvlak omgeving
- Verbindingen zoeken met Noord- en Zuid Limburg en grensoverschrijdend met Duitsland en België: vormen van regionale alliantie
- Triple P benadering is leidend en niet alleen profit
- Verbeteren kwaliteiten in de omgeving door o.a. uitvoeren project Mooi Buggenum 2 en streven naar vervanging van de spoorbrug.

Het bestemmingsplan biedt het toetsingskader voor het al dan niet toelaten van nieuwe bedrijven op Zevenellen. Dit beleidskader geeft een richting aan waar Leudal met biobased naar zou kunnen gaan en kan gehanteerd worden bij de afweging voor vestiging van bedrijven op Zevenellen waar het bestemmingsplan niet in voorziet.

Bijlage 1: Triple P benadering voor biobased economy: biobased society

Planet: ecosystemen en hulpbronnen	
Thema	
Materialen	Er wordt alleen gebruik gemaakt van natuurlijke grondstoffen. De kringloop kan daarmee worden gesloten.
Energie	Bepaalde biomassa kan ingezet worden als grondstof voor energieopwekking.
Water	-
Bodem	-
Afval	Biomassa (afval) is een grondstof voor BBE en vermindert dus afvalstromen.
Natuur en landschap	Biomassa als grondstof stijgt in waarde en zal mogelijk leiden tot een vergroting van groenareaal.

Profit: verantwoorde economische ontwikkeling	
Thema	
Economische ontwikkeling	Economische ontwikkeling zal steeds meer afhankelijk worden van biobased grondstoffen.

	Nu inzetten op BBE betekent voorbereid zijn op de toekomst.
Werkgelegenheid	BBE biedt werkgelegenheid aan diverse groepen: hoog- en lager opgeleiden en in de agrarische sector. Kansen voor nieuwe beroepen en jongeren.
Bedrijvigheid	BBE leidt tot innovaties en samenwerking met onderwijsinstellingen.

People: sociale cohesie en betrokkenheid	
Thema	
Hinder	Lokaal is geurhinder en geluidshinder mogelijk. Toename van transportbewegingen.
Veiligheid	-
Kwaliteit van voorzieningen	BBE zorgt voor stabiele economie en is daardoor goed voor de leefbaarheid en voorzieningen.
Mobiliteit	Bereikbaarheid is een aandachtspunt.

Bijlage 2: Relevante beleidsdocumenten

Marktanalyse en inrichtingsplan bedrijventerrein Zevenellen

opgesteld door Buck Consultants International/Movares d.d. 11 juni 2012 (bijlage 1) in opdracht van OML

OML heeft onderzoek laten verrichten naar de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijventerrein Zevenellen.

Er zijn 3 varianten geschetst.

1. Energietransitiepark
2. Industriepark (watergebonden bedrijven)
3. Logistiek park

In het onderzoek is een energietransitiepark naar voren gekomen als de meest gunstige optie op het gebied van winstgevendheid, werkgelegenheid en impact op de omgeving.

Gebiedsvisie Bedrijventerreinen Zevenellen en Windmolenbos

vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 5 februari 2013

Ingestemd is met de in de gebiedsvisie uitgezette ontwikkelingsrichtingen van de bedrijventerreinen Zevenellen en Windmolenbos.

Er worden voor bedrijventerrein Zevenellen voldoende mogelijkheden gezien om een groot deel van de energie en grondstoffen gerelateerde ambities te realiseren.

Voor bedrijventerrein Windmolenbos worden veel mogelijkheden gezien om "aan te haken" op de ontwikkelingen op bedrijventerrein Zevenellen en tevens een belangrijke functie te vervullen als vestigingsplaats voor kleine en middelgrote lokale en regionale bedrijven.

Hierbij is met betrekking tot Zevenellen gekozen voor de ontwikkeling naar een energietransitiepark met de volgende visie:

"Bedrijventerrein Zevenellen is in 2020 een kwalitatief, hoogwaardig, innovatief en energiegerelateerd bedrijventerrein. Zevenellen is getransformeerd tot een energietransitiepark en heeft een bovenregionale uitstraling als energie- en kenniscluster waar kennis wordt ontwikkeld in relatie tot Brainport Zuid Oost Nederland. Het terrein heeft een voorbeeldfunctie en trekt om deze reden bezoekers aan uit de omgeving".

Ambitiedocument Keyport Biobased Zevenellen

opgesteld door DBV in opdracht van Keyport2020, opgeleverd d.d. 13 februari 2013 en voor kennisgeving aangenomen door AB Keyport2020 op 27 februari 2013

De optie voor een energietransitiepark is in dit document verder uitgewerkt en aangescherpt.

Naast duurzame energie is naar voren gekomen dat een focus op biobased grondstoffen en producten goed aansluit bij regionale ontwikkelingen, behoeften en kwaliteiten:

- De innovatiekracht van de agrarische sector en bedrijven in Midden-Limburg
- Het faciliteert en verbindt partijen uit de agribusiness en landbouwmechanisatie
- De intentie van Chemelot Campus, Greenport Venlo, Universiteit Maastricht en provincie Limburg om gezamenlijk de biobased economy in Limburg te ontwikkelen
- De havenfaciliteiten en de multimodale infrastructuur van Zevenellen
- De dreigende sluiting van de Willem-Alexandercentrale te Zevenellen waardoor een EnergieTransitiePark an sich niet haalbaar lijkt.
- De noodzaak om een duurzame oplossing te ontwikkelen voor het mestprobleem in de regio.

Keyport2020 Verkenning biobased DNA van de regio Keyport 2020

in voorbereiding

Tevens is door het AB ingestemd met het voorstel voor een 'verkenning biobased DNA van de regio Keyport 2020'. Eindrapport wordt geagendeerd voor AB van 26 november a.s.

Doel is het in kaart brengen van het DNA van de regio in relatie tot Biobased. De foto dient inzichtelijk te maken op welke manier Keyport kan aansluiten bij Biobased Economie Limburg (convenant Chemelot, Greenport, Liof en Provincie Limburg), inmiddels Source B geheten (zie hierna onder 5). Ook dient duidelijk te worden op welke wijze Keyport 2020 zich kan positioneren op de schaal van Brainport 2020 Zuidoost-Nederland. Binnen dit verband is afgesproken om Brainport 2020 internationaal te gaan positioneren als Biobased regio met een aantal specifieke kenmerken (subregio's). Hiervoor is het noodzakelijk dat er een 'foto' van de regio wordt gemaakt (bedrijvigheid, kansen) in relatie tot biobased economy.

De verkenning richt zich niet alleen op het in kaart brengen van het aantal bedrijven per sector maar ook op het in kaart brengen van de volumes grondstoffen die er worden geproduceerd/geconsumeerd. Op basis van eerste resultaten blijkt Keyport zich te kunnen onderscheiden op het gebied van eieren, veren en mest reststromen. Tevens zal de verkenner ook de mogelijkheden voor het verbouwen van grondstoffen in kaart brengen.

Het is de verwachting dat de Keyport regio een toegevoegde waarde kan bieden door een focus op kleinere, commerciële, flexibele en innovatieve bedrijven die in staat zijn om samen met (grotere) partners snel in te spelen op kansen in de markt.

Bestemmingsplan Bedrijventerrein Haelen

vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 25 juni 2013

Deze gebiedsvisie en het Kaderplan bestemmingsplannen voor de Bedrijventerreinen Leudal zijn vervolgens uitgangspunt geweest in de ontwikkeling van het nieuwe bestemmingsplan voor het bedrijventerrein Haelen. In de vergadering van 25 juni 2013 heeft de gemeenteraad dit bestemmingsplan vastgesteld.

Agribusiness in beeld

opgesteld door Has Hogeschool Den Bosch in opdracht van Keyport2020, opgeleverd 31 januari 2014 en voor kennisgeving aangenomen door AB Keyport2020 op 21 mei 2014

Is de agribusiness in Midden-Limburg een aflopende zaak? Of is het juist een banenmotor die zorgvuldig moet worden gekoesterd? Om hierin meer inzicht te krijgen hebben de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert samen met keyport2020 een onderzoek laten uitvoeren naar het belang van de agribusiness. De uitkomsten zijn indrukwekkend! De agribusiness is goed voor een totale bruto toegevoegde waarde van 1,3 miljard euro binnen de Keyport-regio. Dit betekent dat 20% van alle economische activiteiten agrarisch of agrarisch gerelateerd zijn. Voor de werkgelegenheid betekent dit dat 15% van de beroepsbevolking werkzaam is in de agribusiness; Dat impliceert dat binnen Keyport 15.500 banen agrarisch of agrarisch gerelateerd zijn.

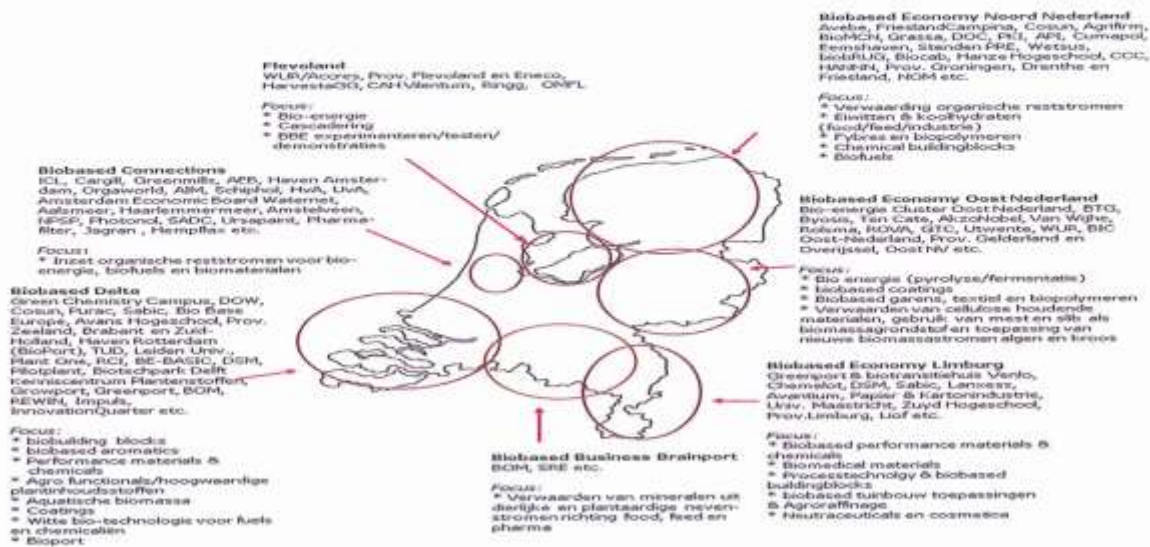
Bijlage 3: Overzichtskaart biobased ontwikkelingen in Nederland

Monitoring Biobased Economy in Nederland 2013

6 Regionale ontwikkelingen

6.1 Ambitie en focus

Binnen de ontwikkeling van de Biobased Economie in Nederland spelen de regio's een belangrijke rol. Diverse regio's hebben zich ambities gesteld op biobased gebied, variërend van het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen tot het als regio willen uitgroeien tot nationaal en internationaal erkende hotspot voor de Biobased Economy. In figuur 6.1.1 zijn de meest relevante regio's op Biobased gebied weergegeven en kort gekarakteriseerd. Daarbij zijn onderscheiden: Limburg, de Biobased Delta met Brabant, Zeeland en Zuid-Holland, Oost-Nederland met Gelderland en Overijssel, Amsterdam, Flevoland en Noord-Nederland (Drenthe, Groningen en Friesland).

Figuur 6.1.1 De meest relevante regio's op biobased gebied kort gekarakteriseerd.

Pagina 33 van 37

Bron:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland-Monitoring Biobased Economy in Nederland 2013

Bijlage 4: Informatie biobased samenwerking in Limburg: Source B

Source B visie

Limburg wordt nationaal en internationaal erkend en herkend als R&D hotspot op het gebied van de biobased economy.

De partners in Source B werken samen aan dit gezamenlijk doel, terwijl ze hun eigen focus en identiteit behouden. Hierdoor wordt niet alleen het cluster versterkt, maar ook de ontwikkeling van elke individuele partner. Het samenwerkingsverband Source B is de bron van duurzame economische ontwikkeling in Limburg. Door te focussen op biomassa als grondstof zullen nieuwe waardeketens ontstaan, die leiden tot een versterkte economische groei en meer economische activiteit in de regio.

De biobased economy gaat verder dan de grenzen van de Provincie Limburg. Het concept van een mondiale biobased economy is op dit moment slechts een stip op de horizon. De ontwikkelingen in Limburg, samengebracht binnen Source B, zullen die stip langzaam maar zeker steeds dichterbij brengen.

Over Source B

In de Provincie Limburg hebben de belangrijkste partijen de handen ineen geslagen om de biobased Economy in Limburg te realiseren. Op 26 juni 2012 hebben Chemelot, Greenport Venlo, de Universiteit Maastricht en Provincie Limburg met steun van NV Industriebank LIOF een gezamenlijke intentieverklaring ondertekend, waarin de partijen zich committeren om van Limburg een van dé biobased regio's in Europa te maken. De uitgangspunten in Limburg zijn daarvoor uitstekend, aangezien de essentiële bouwstenen van een biobased economy hier sterk vertegenwoordigd zijn. Uit de intentieverklaring is het samenwerkingsverband Biobased Economy Limburg ontstaan, waarin elke partner vertegenwoordigd is

Op 22 mei 2014 in Venlo, tijdens de door het Ministerie van Economische zaken georganiseerde 10e landelijke netwerkbijeenkomst Biobased Economy, presenteerde Raymond Bevers, projectmanager biobased economy bij NV Industriebank LIOF en voorzitter van Biobased Economy Limburg, de nieuwe identiteit van het consortium: Source B.

Met als boegbeeld Emmo Meijer gaat Source B de biobased economy in de regio in al haar facetten verder ontwikkelen. Voor Zuidoost-Nederland zijn de belangrijkste biobased thema's inhoudsstoffen uit biomassa uit de primaire sector en nieuwe materialen op basis van groene bouwstenen. Belangrijkste doel voor Source B is om naar 2020 nieuwe en bestaande biobased bedrijfs- en onderzoeksactiviteiten in de regio te initiëren en versneld te laten groeien.

Meer info

www.sourceb.nl